

Fredningskommiteen Lillebælt
Formand Bjørn Bennike
Lillegade 2, 5592 Ejby
10.2.2011

Til Folketinget
Til Folketingets Miljø og Planlægningsudvalg

En opfordring til betænksomhed.

Det afgørende spørgsmål ved behandlingen af L128 er respekten for de smukke danske kyster.

Vi har naturligvis oplevet en voldsom byudvikling og et voldsomt byggeri i de sidste hundrede år i Danmark, på grund af samfundets heldige industrialisering og vækst.

Men samtidig er den smukkeste del af Danmark – vores kyster – også blevet ret kraftigt bebygget. Man hævder 60% af kysterne nu er præget af byudvikling og bebyggelse. Og 40% er stadig heldigvis næsten ubebyggede og åbne.

Lovforslaget – en ændring af Planloven - L128 vil bevidst ændre denne fordeling. Lovforslaget kan åbne op for en betydelig byudvikling ved kysterne, hvis omkring tusind landsbyer eller lignende bebyggelser kan blive udvidet langsomt eller hurtigt, spontant, og løbende – så vi gradvis får lange bånd af bebyggelse, der hvor der i dag er åbne kyster.

Vi kender udviklingen fra andre dele af Europa, hvor man har haft en næsten grænseløs bebyggelse af kysterne: Omkring Middelhavet i Spanien, Frankrig og i Italien. I England har store private fonde derimod opkøbt meget store dele af kysterne, for at undgå denne udvikling.

I Danmark har vi i knap tyve år haft en sådan generel beskyttelse af kysterne, som amterne administrerede med dygtighed og held. Men mange syntes beskyttelsen af kysterne var snærende.

Derfor åbner man nu en rigtig stor ladeport for spekulation og byggeri ved halvdelen af de danske kyster (51%). Desværre den halvdel, der har de smukkeste kyster: 80% af den jyske vestkyst, fem ud af ti kommuner i det fynske område, 41 mindre øer der ellers udgør vigtige kulturhistoriske perler, hele Møn, Falster, Samsø, Fanø, Rømø, Bornholm.. og mange andre steder, hvor lodsejerne får chancen for at udstykke og bygge ved kysterne.

Det synes en del af kommunerne vist er rigtig fint. Kan de få lange bånd af pæne nye huse ved kysterne, vil det ligne gode skatteborgere. At byerne splittes, hvis de rige flytter ud til kysterne ser man stort på. At landet –at Danmark forandres – mener man ikke er vigtigt – i forhold til indtægterne.

Men hvorfor lever vi? Hvorfor er vi danskere? Hvorfor skal vi nu i løbet af de kommende 20-50 år have en klattet byvækst ved de vigtigste danske kyster?

Spørgsmål til Miljøministeriet og Naturstyrelsen:

1. Jeg vil gerne forstå forslagetets omfang. Hvad er ”en landsby”?
2. Og hvad er en ”lignende bebyggelse”?
3. I Høringsnotatet skriver ministeriet, at disse to begreber vil ”hindre spredt og uplanlagt bebyggelse”?

Men er det netop ikke forslagetets formål at skabe en planløs byvækst omkring de tre tusind landsbyer - udenfor de større byer i 45% af Danmark?

4. Man har udvalgt som ”Udkant” områder (kommuner) udenfor København og det østjyske bybånd, der har over 40% boende udenfor bymæssig bebyggelse?

Men er der ikke en risiko for at de mindre byer – og de større også – stagnerer yderligere, hvis man stimulerer og opmuntrer til udflytning til kysterne eller til landsbyer udenfor byområderne?

5. Får man ikke i den fattigste del af Danmark derved stærkt svækkede byer og et bolig mønster øget, der ikke kan betjenes af kommunale institutioner?
6. Ville det ikke være mere logisk at støtte byerne – og måske udvalgte landsbyer, som Fåborg-Midtfyn Kommune foreslår, for at styrke de fattige kommuners vækstmuligheder?
7. Fåborg-Midtfyn Kommune viser forslaget svagheder. Nord for Fåborg ligger et smukt bakket område omkring Svanninge Bakker. Vil det ikke være synd at bebygge det med en gradvist ret omfattende byvækst, fordi kommunen dårligt kan sige nej til de mange ønsker om udstykning?
8. Hvor mange borgere får retskrav på at kunne udstykke? Omkring tre tusind berørte landsbyer? Og kan det føre til klagesager, hvis man afviser dem?
9. Vil udstykninger og større nybyggerier ikke netop ske ved de smukkeste kyster – f.eks. i de inddragede 80% af den jyske vestkyst – eller i andre smukke landskaber, som ingen har overvejet blev en del af denne her udvikling?
10. Har ministeriet gjort sig klart hvilke landskaber og kyster, der nu kan blive præget af spredt byvækst? Burde man have bedt kommunerne redegøre for, hvor man tror ændringerne vil ske? Og har man givet offentligheden en chance for at diskutere forslaget?

Jeg ved nogle mennesker mener det her er i helt orden, bare man tjener penge på det. Men på den anden side mener rigtig mange kommuner og byråd i de 16 interviews der skulle være grundlaget for lovforslaget, at deres borgere ønsker åbne og smukke kyster. Og man synes staten skal sikre det.

11. I dag er kystnærhedszonerne statens nationale ansvar, fordi bevarelsen af de smukkeste åbne kyster er så vigtig. Hvorfor laver man så et forslag om en omfattende og nærmest grænseløs udstykning ved kysterne, som hverken kommunerne eller staten kan bremse?

12. Hvor mange landsbyer og lignende bebyggelser taler vi om i kystzonen. Tusind? Er det gæt rigtigt efter nogle simple optællinger. På langt sigt kan det fjerne de fleste åbne kyster i Danmark?

Vil Folketinget være det bekendt? Mennesker der vil bo ved kysterne kan i dag købe tusinder af ældre huse, som de kan istandsætte, netop så vi undgår slum. Restaureringer og moderniseringer er ikke dyrere end nybyggeri.

Vi kan bevare og istandsætte mange smukke landsbyer, hvis vi bremser nybyggeriet ved kysterne. Og som på Fyn tvinger folk til at købe de ældre huse, som ejerne sætter smukt og nænsomt i stand.

I stedet for betonhoteller, der ofte går fallit i den korte og usikre danske sommer, kan vi satse på en diskret turisme, der bevarer landsbyernes kulturmiljøer og indretter tomme landbrugsbygninger til overnatning, restauranter og information.

I Holland og England har de titusinder – faktisk hundreder af tusinder – turister og nationale gæster i deres nationalparker, hvor man har beskyttet og moderniseret den ældre bebyggelse med dens kulturhistoriske værdier.

En klog diskret turisme af den art – med fleksibel overnatning i ”Bed and Breakfast – steder” har en langt mere fleksibel og stabil økonomi end de betonhoteller og andre større projekter ved kysterne, som ministeren og kommunerne nu tror er det eneste saliggørende.

Hvis man optæller de Bed and Breakfast steder, der allerede findes i dag til turister og danske gæster, vil man bliver overrasket.

I stedet for at stemple det halve Danmark som fortabt, hvis man ikke får spredt byggeri ved kysterne, burde man meget snarere se på de geografiske og kulturelle særpræg.

Fynboerne og de fynske kommuner ønsker måske slet ikke at være udkant med nybyggeri ved kysterne. Ærø Kommune udtalte som sin del af 16-kommune-interview'ene: at man var tilfreds med Planlovens nuværende

beskyttelse af Kystnærhedszonen. Og mange andre kommuner taler om behovet for en statslig beskyttelse. Ærø Kommune var tilfreds med de statslige dispensationer man fik i dag.

Også Assens og Fåborg-Kommuner er skeptiske overfor forslaget. Desværre har staten og Miljøminister Karen Ellemann forhindret en bredere offentlig debat om forslaget. Man burde have lagt en betænkning frem om beskyttelsen af de danske kyster og især de mange smukke små øer.

Det er rigtig dumt, hvis vi ødelægger fremtidens muligheder for turisme i vort smukke land. Og ødelægger kulturhistoriske værdier i vores smukkeste landsdele. Vores kyster er enestående i Europa. Desværre har byvækst ændret noget og spredt byggeri langs kysterne.

Men vi skal tænke os lidt om og passe på. Efter den eksisterende lov kan man give dispensationer. Og det sker alle vegne. Regeringens forslag er så ubestemt og uoverskueligt? Vil det svække både de mindre og de større byer i det halve Danmark, fordi man spreder mere nybyggeri til kyster og spredte landsbyer?

Er det ikke rimeligere at lade ideerne – som i dag – om udvidelser af landsbyerne, hvor alle – også lodsejerne kan komme med ønsker om udstykningerne – ske i et fælles forum i kommuneplanlægningen hvert fjerde år. Og derefter vurdere - ud fra fælles overvejelser og skøn over landskab, økonomi og ressourcer - hvordan kommunen bedst udvikler sig. En beslutning – både gennem en offentlig debat og en forhandling mellem byrådet og de faglige specialister i forvaltningerne, hvor byvæksten skal ske – for at opfylde alle formål.

Og de store projekter ved kysterne burde også gå gennem kommuneplanlægningen. Kommuneplanerne skal afstemmes med statens interesser – som man kan se i publikationen ”Statslige interesser i Kommuneplanlægningen”.

Det er faktisk fornuftige ting, der står i det hefte og dialogen mellem kommunerne og staten offentliggøres hvert fjerde år i processen, der nu er en central del af det lokale demokrati.

Den demokratiske og faglige proces vil miljøministeren nu sabotere. Hvorfor skal der ikke være en åben og demokratisk kontrol – igennem kommuneplanlægningen om større projekter eller byvækst ved kysterne?

Hvorfor ikke lægge forslagene frem til en demokratisk debat hvert fjerde år om kysternes bebyggelse – og afstemme åbent med de statslige interesser undervejs.

I en stor undersøgelse efter den seneste kommuneplanlægning har det overvældende flertal af kommuner været godt tilfredse med dialogen med statens miljøcentre. Det skjuler ministeren nu.

Men der findes nationale interesser i planlægningen, der skal afstemmes med de kommunale. Man har faktisk tilladt mange projekter ved kysterne. Og der er næppe brug for væsentlig flere dispensationer. Og ikke brug for en ændret lov. Medmindre man vil ødelægge fremtidens turisme eller vort kønne land.

Med mindre man virkelig mener, det skal ske. At de danske kyster skal forsvinde i gradvis byvækst - så bør det i hvert fald ske under en demokratisk kontrol og planlægning. Og ikke som en ret tilfældig og fri udstykning langs tusind landsbyer i kystområderne.

Og større projekter til kystområderne burde lægges frem i kommuneplanlægningen og derefter afstemmes med de statslige interesser, som det sker i dag.

Nu forsøger regeringen egentlig at race et stort forslag igennem, der uoverskueligt kan ødelægge de danske kyster og svækker kommuneplanlægningen centralt netop nu, hvor den er ved at slå igennem.

Jeg vil opfordre oppositionen og enkelte naturbevidste folketingsmedlemmer fra regeringens støttepartier til at afvise det ubetænksomme kapitel 2e i L128. Tilladelsen til erhverv i landbrugsbygninger kan evt. bevare i lovforslaget. Men kysterne bør beskyttes bedre.

Ellers vil jeg opfordre kritikerne til tydeligt at erklære, at de vil pille de to elementer ud af planloven igen og genetablere den statslige og lokale demokratiske kontrol med kysterne. Om ikke andet så efter et valg.

Vi håber Miljøministeren vil besvare de stillede tolv spørgsmål?

Med venlig hilsen

Bjørn Bennike

Formand for Fredningskomiteen Lillebælt